INLEIDING

PILOOTBEVRAGING SCHOOLERFGOED 2023

Veel scholen in Vlaanderen en Brussel bewaren een schat aan erfgoed. Dat schoolerfgoed is maatschappelijk erg relevant en heeft een groot pedagogisch potentieel voor de school zelf. Het is nabij en herkenbaar en kan in de lessen ingezet worden om te werken aan sleutelcompetenties als historisch bewustzijn, burgerschap, cultureel bewustzijn en culturele expressie, …

Daar staat tegenover dat de zorg voor schoolerfgoed niet evident is. Als school ontvangt u hier geen specifieke middelen voor en heeft u niet altijd de nodige expertise in huis. Gelukkig staat u er niet alleen voor! U kan voor ondersteuning terecht bij door de Vlaamse overheid erkende erfgoedorganisaties, zoals Liberas en KADOC-KU Leuven.

Om optimaal te kunnen inspelen op uw verwachtingen, willen we een beter zicht krijgen op het door scholen

bewaarde erfgoed en de daarmee verbonden noden. We vragen dan ook graag een kwartier van uw tijd om deze enquête in te vullen.

Ter info: het is mogelijk om deze bevraging in meerdere keren in te vullen. Gebruik daarvoor wel dezelfde computer en browser en verwijder uw cookies niet.
Wil u al een overzicht krijgen van de vragen, klik dan hier.

Deze bevraging is een initiatief van:

- Liberas. Centrum voor de geschiedenis van het vrije denken en handelen
- KADOC-KU Leuven. Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving

In samenwerking met:

- Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee
- FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
- ECRU Erfgoed

Heeft u vragen over het invullen van de enquête of krijgt u graag ondersteuning daarbij?
Dan kan u bij Liberas of KADOC-KU Leuven terecht.

Contactpersoon Liberas (voor scholen in Gent):

Bruno Van Verdeghem
bruno.vanverdeghem@liberas.eu
09 221 75 05

Contactpersoon KADOC-KU Leuven (voor scholen in de Limburgse mijnstreek):
Joris Colla
joris.colla@kuleuven.be
016 32 35 00

IDENTIFICATIE SCHOOL

IDENTIFICATIE SCHOOL

1. Naam school

2. Instellingsnummer(s) van de school waarvoor u de enquête invult (zoals opgenomen op https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/)

3. Welke sociale media gebruikt de school?

Facebook

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

Instagram

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

LinkedIn

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

Pinterest

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

Twitter

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

YouTube

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

Andere sociale media

- ○ Ja, link(s):
- ○ Neen

4. Zijn er de afgelopen tien jaar scholen opgegaan in de school, bijvoorbeeld door een fusie?

- ○ [ ] Ja, welke scholen?
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

HET BEWAARDE SCHOOLERFGOED

HET BEWAARDE SCHOOLERFGOED

Het erfgoed van uw school omvat alle culturele uitingen die gemeenschappelijke betekenissen en waarden hebben voor de huidige schoolgemeenschap en die doorgegeven worden aan volgende generaties. In dit onderdeel van de enquête peilen we naar het erfgoed dat in uw school aanwezig is en naar de daarmee verbonden noden. Achtereenvolgens komen de verschillende types erfgoed aan bod: het onroerend erfgoed, het roerend erfgoed (objecten), het archief, de bibliotheek en het immaterieel erfgoed (gebruiken, tradities).

5. Waar wordt het erfgoed (objecten, archief, bibliotheek) van uw school bewaard (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ In een aparte erfgoedruimte in de school
- ☐ In het secretariaat van de school
- ☐ In de kelder van de school
- ☐ Op de zolder van de school
- ☐ Elders in de school, omschrijf kort: _____
- ☐ Bij de inrichtende macht
- ☐ Bij de scholengemeenschap
- ☐ Bij een professionele erfgoedorganisatie (bv. museum, archief)
- ☐ Bij de lokale heemkring
- ☐ Bij privépersonen thuis
- ☐ Op een andere plaats, omschrijf kort: _____

Het onroerend erfgoed bestaat uit gebouwen en landschapselementen met erfgoedwaarde. Het kan bijvoorbeeld gaan om een (deel van een) gebouw, een speelplaats, een met de school verbonden park, … Dit erfgoed kan beschermd zijn, maar dat is zeker geen vereiste.

6. Beheert uw school bouwkundige of landschappelijke elementen met erfgoedwaarde?

- ○ Ja
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

7. Uit welke periode(s) dateren de bouwkundige of landschappelijke elementen met erfgoedwaarde (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Voor 1800
- ☐ 1800-1900
- ☐ 1900-2000
- ☐ Na 2000
- ☐ Weet ik niet

8. Gelieve de bouwkundige of landschappelijke elementen met erfgoedwaarde kort te beschrijven.

9. Over welke aspecten van het beheer en het gebruik van het onroerend schoolerfgoed zou u graag advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Opmaak van rapporten over de toestand
- ☐ Aanvraag van premies/subsidies
- ☐ Technische aspecten
- ☐ Conservatie en restauratie
- ☐ Herbestemming (hoe kan een gebouw een nieuwe functie krijgen?)
- ☐ Pedagogische inzetbaarheid van het onroerend erfgoed
- ☐ Andere, omschrijf kort:
- ☐ Er is geen nood aan advies of ondersteuning

Het roerend erfgoed omvat de objecten met erfgoedwaarde die de school bewaart. Het gaat niet alleen over kunst- en cultuurvoorwerpen, maar over alle objecten die het verhaal van de school vertellen

of die een bijzondere betekenis hebben voor de school.

10. Welke soorten objecten met erfgoedwaarde voor de school zijn er aanwezig in de school (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Didactisch beeld- en geluidsmateriaal (bv. diareeksen, didactische films, ...)
- ☐ Didactische modellen (bv. gebruikt in de biologieles, ...)
- ☐ Huisraad (bv. keukengerief, serviezen, ...)
- ☐ Kunstvoorwerpen (bv. beeldhouwwerken, schilderijen, ...)
- ☐ Meubilair (bv. historische schoolbanken, ...)
- ☐ Muziekinstrumenten
- ☐ Natuurkundige/biologische objecten (bv. opgezette dieren, stenen en mineralen, ...)
- ☐ Religieuze objecten (bv. kruisbeelden, relieken, ...)
- ☐ Technische objecten
- ☐ Textiel (bv. kostuums voor schooltoneel, uniformen, ...)
- ☐ Wandplaten en wandkaarten
- ☐ Wetenschappelijke instrumenten
- ☐ _____ Andere types objecten, omschrijf kort:
- ☐ De school bewaart geen objecten met erfgoedwaarde

11. Hoeveel objecten met erfgoedwaarde zijn er naar schatting bewaard in de school?

- ○ Minder dan 20 objecten
- ○ 20-50 objecten
- ○ 50-100 objecten
- ○ Meer dan 100 objecten
- ○ Weet ik niet

12. Bestaat er een lijst (inventaris) van deze objecten?

- ○ Ja, van alle objecten
- ○ Ja, van een gedeelte van de objecten - welk gedeelte?

  [ ]
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

13. Over welke aspecten van het beheer en het gebruik van deze objecten zou u graag advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Opslag/bewaaromstandigheden
- ☐ Selectie en waardering (wat moet bewaard worden en wat niet?)
- ☐ Opmaak van een inventaris
- ☐ Conservatie en restauratie

☐ Herbestemming (waar kunnen objecten die de school niet meer zelf kan bewaren naartoe?)

☐ Pedagogische inzetbaarheid van het roerend erfgoed

☐ ☐ Andere, omschrijf kort:

☐ Er is geen nood aan advies of ondersteuning

Het archief bestaat uit alle unieke documenten ontstaan in het kader van de werking van de school:

- **Deze documenten kunnen door de school zijn opgemaakt (bv. verslagen van interne vergaderingen) of ontvangen (bv. inkomende briefwisseling).**
- **Het kan gaan om papieren documenten, maar ook om audiovisueel materiaal (foto's, films, geluidsopnames) of om digitaal aangemaakte documenten (e-mails, digitale foto's, Word- of Excel-documenten, websites en sociale media, …).**
- **We maken ook een onderscheid tussen het historisch archief, dat bestaat uit documenten die geen administratief nut meer hebben, en het dynamisch archief, dat de lopende administratie omvat.**

14. Over welke soorten historisch archief - dit wil zeggen documenten die geen administratief nut meer hebben - beschikt uw school (meerdere antwoorden mogelijk)?

	Historisch archief van de school zelf	Historisch archief van voormalige scholen die opgegaan zijn in de school	Historisch archief van met de school verbonden organisaties (zoals scholengemeenschap, oudervereniging, oud-leerlingenbond, ...)
Papieren archief	☐	☐	☐
Audiovisueel archief	☐	☐	☐
Digitaal archief	☐	☐	☐

Nog ander historisch archief? Omschrijf kort.

15. Bestaat er een lijst (inventaris) met de beschrijving van het papieren en audiovisueel historisch archief?

○ Ja, van het hele archief

- ○ Ja, van een gedeelte van het archief - welk gedeelte?
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

16. Is het papieren en audiovisueel historisch archief geordend, zijn de documenten gerangschikt volgens een logische structuur?

- ○ Ja, het hele archief
- ○ Ja, een gedeelte van het archief - welk gedeelte?
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

17. Maakt de school gebruik van digitale platformen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Ja, Gimme
- ☐ Ja, Google Workspace for Education
- ☐ Ja, Microsoft 365 / Microsoft Teams
- ☐ Ja, Questi
- ☐ Ja, Schoolware
- ☐ Ja, Scoodle Track
- ☐ Ja, Smartschool

☐ Ja, een ander systeem - welk systeem? _____

☐ Neen

18. Wordt het historisch digitaal archief van de school gecentraliseerd bewaard (meerdere antwoorden mogelijk)?

☐ Ja, op een server in eigen beheer

☐ Ja, in een cloudtoepassing

☐ Ja, op het digitaal schoolplatform

☐ Ja, op een individuele computer van een medewerker

☐ Ja, elders - waar? _____

☐ Neen, er is geen gecentraliseerde bewaring

☐ Weet ik niet

19. Over welke aspecten van het beheer en het gebruik van het archief zou u graag advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

☐ Opslag/bewaaromstandigheden van het papieren archief

☐ Opslag/bewaaromstandigheden van het digitaal archief

☐ Opslag/bewaaromstandigheden van het audiovisueel archief

☐ Archivering van websites en sociale media

☐ Waardering en selectie (wat moet bewaard worden en wat niet?)

☐ Ordening

- [ ] Inventarisatie
- [ ] Raadpleging en privacy
- [ ] Digitalisering van papieren of audiovisueel archief (bv. inscannen van documenten)
- [ ] Herbestemming (waar kan archief dat de school niet meer zelf kan bewaren naartoe?)
- [ ] Pedagogische inzetbaarheid van het archief
- [ ] Andere, omschrijf kort: _____
- [ ] Er is geen nood aan advies of ondersteuning

De bibliotheek bestaat uit alle uitgegeven publicaties (boeken, tijdschriften, …) die de school bewaart. Dit kunnen zowel educatieve/didactische als meer algemene uitgaven zijn.

20. Beschikt de school over een bibliotheek?

- ○ Ja
- ○ Neen

21. Welke soorten publicaties zijn er aanwezig (meerdere antwoorden mogelijk)?

- [ ] Handboeken

- [ ] Naslagwerken en woordenboeken
- [ ] Kinder- en jeugdboeken fictie
- [ ] Kinder- en jeugdboeken non-fictie
- [ ] Boeken voor volwassenen fictie
- [ ] Boeken voor volwassenen non-fictie
- [ ] Tijdschriften
- [ ] Muziekpartituren
- [ ] Andere, omschrijf kort: _____

22. Bestaat er een lijst (catalogus) van de bewaarde boeken?

- ○ Ja, van de hele bibliotheek
- ○ Ja, van een gedeelte van de bibliotheek - welk gedeelte? _____
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

23. Over welke aspecten van het beheer en het gebruik van de bibliotheek zou u graag advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- [ ] Opslag/bewaaromstandigheden van papieren publicaties
- [ ] Opslag/bewaaromstandigheden van digitale publicaties
- [ ] Waardering en selectie (wat moet bewaard worden en wat niet?)

- [ ] Opmaak van een catalogus
- [ ] Herstelling/restauratie van boeken
- [ ] Digitalisering (inscannen) van papieren publicaties
- [ ] Herbestemming (waar kunnen publicaties die de school niet meer zelf kan bewaren naartoe?)
- [ ] Pedagogische inzetbaarheid van de bibliotheek
- [ ] Andere, omschrijf kort:
- [ ] Er is geen nood aan advies of ondersteuning

24. Bewaart uw school publicaties uitgegeven door de school zelf, op papier en/of digitaal (meerdere antwoorden mogelijk)?

- [ ] Door de school uitgegeven boeken (bv. een boek uitgegeven bij een jubileum), titels:
- [ ] Door de school uitgegeven papieren tijdschriften en/of nieuwsbrieven, titels:
- [ ] Door de school uitgegeven digitale tijdschriften en/of nieuwsbrieven, titels:

☐ Er zijn geen door de school uitgegeven publicaties bewaard

<u>Immaterieel erfgoed</u> omvat <u>gebruiken en tradities</u> die telkens weer worden doorgegeven aan nieuwe generaties. Voorbeelden in scholen zijn Chrysostomos- of Honderd Dagen-vieringen, muzikale gebruiken, tradities betreffende schooltoneel, Sinterklaasvieringen, uniformtradities, proclamatiegebruiken, speelplaatsgebruiken, reistradities, religieuze gebruiken, …

25. Zijn er bepaalde tradities en gebruiken die typisch zijn voor uw school, de identiteit van de school mee vormgeven en die telkens weer worden doorgegeven aan nieuwe generaties?

○ Ja
○ Neen
○ Weet ik niet

26. Gelieve de immaterieel-erfgoedpraktijken die in uw school leven kort te omschrijven. Denk bijvoorbeeld aan feesten, rituelen, traditionele kennis en ambachten,

mondelinge tradities (bv. vertelcultuur, taalgebruik, dialect, liederen, ...), tradities rond sport en spel, tradities rond podiumkunsten (dans, muziek, theater, ...), religieuze tradities, tradities rond eetcultuur, ...

27. Over welke aspecten van de omgang met immaterieel erfgoed zou u graag advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ In kaart brengen en registreren van gebruiken en tradities
- ☐ Documenteren van de historische achtergrond van gebruiken en tradities
- ☐ Levend houden van gebruiken en tradities
- ☐ Doorgeven van gebruiken en tradities aan nieuwe generaties
- ☐ Omgaan met gebruiken en tradities in een superdiverse samenleving
- ☐ Pedagogische inzetbaarheid van het immaterieel erfgoed
- ☐ Andere, omschrijf kort:
- ☐ Er is geen nood aan advies of ondersteuning

ZORG VOOR HET SCHOOLERFGOED

ZORG VOOR HET SCHOOLERFGOED

28. Is er in uw school een specifieke erfgoedverantwoordelijke aangewezen (dit kan een personeelslid zijn, maar ook een vrijwilliger)?

- ○ Ja, ik ben erfgoedverantwoordelijke
- ○ Ja, iemand anders is erfgoedverantwoordelijke
- ○ Neen

29. Hoe zou u de zorg voor het erfgoed van uw school evalueren op een schaal van 1 tot 10?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1 = er is helemaal geen sprake van erfgoedzorg in onze school / 10 = onze school pakt de erfgoedzorg planmatig aan, de toekomst van ons schoolerfgoed is veiliggesteld												

30. Wat zijn de belangrijkste zaken die uw school nodigt heeft om actiever te kunnen inzetten op de zorg voor het eigen schoolerfgoed (tot drie antwoorden mogelijk)?

- [ ] Mensen en middelen
- [ ] Ruimte
- [ ] Expertise
- [ ] Inspirerende voorbeelden
- [ ] Partners uit de erfgoedsector
- [ ] Meer interesse en een sterker draagvlak binnen de school
- [ ] Andere, omschrijf kort:

GEBRUIK VAN HET SCHOOLERFGOED IN DE LESSEN

GEBRUIK VAN HET SCHOOLERFGOED IN DE LESSEN

31. Gebruiken leerkrachten in uw school het eigen schoolerfgoed in de lessen?

- ○ Ja
- ○ Neen
- ○ Weet ik niet

32. Gelieve iets meer te vertellen over het gebruik van het erfgoed in de lessen. Welk erfgoed wordt gebruikt? Op welke manier en in welke lessen? Wordt er daarbij samengewerkt met externe partners?

33. Wat zijn volgens u de belangrijkste troeven van het educatief gebruik van schoolerfgoed (tot drie antwoorden mogelijk)?

- ☐ Bevordert de interculturele dialoog
- ☐ Bevordert de sociale cohesie op school
- ☐ Bevordert de sociale cohesie in de bredere samenleving
- ☐ Is laagdrempelig, herkenbaar en nabij
- ☐ Leent zich tot een activerende didactiek
- ☐ Stimuleert erfgoedbewustzijn
- ☐ Stimuleert erfgoedzorg
- ☐ Verrijkt de identiteitsvorming
- ☐ Verrijkt het omgevingsonderwijs
- ☐ Andere, omschrijf kort:

34. Wat zijn de belangrijkste zaken die uw school nodig heeft om het eigen schoolerfgoed actiever te kunnen inzetten in de lessen (tot drie antwoorden mogelijk)?

- ☐ Meer aandacht voor erfgoedzorg
- ☐ Makkelijkere toegang tot het erfgoed
- ☐ Inspirerende voorbeelden
- ☐ Inzetbare methodieken en tools
- ☐ Ondersteuning bij afstemming op de onderwijsdoelen
- ☐ Partners uit de erfgoedsector
- ☐ Meer interesse en een sterker draagvlak binnen de school
- ☐ Andere, omschrijf kort: _____

BEKENDMAKING VAN HET SCHOOLERFGOED BIJ HET BREDE PUBLIEK

BEKENDMAKING VAN HET SCHOOLERFGOED BIJ HET BREDE PUBLIEK

35. Wat onderneemt u (of ondernam u in het verleden al) om het erfgoed van uw school bekend te maken bij het brede publiek (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Brochures uitgeven

- [ ] Geleide bezoeken aanbieden
- [ ] Lezingen organiseren
- [ ] Online informatie aanbieden over het erfgoed (bv. op de schoolwebsite)
- [ ] Tentoonstellingen organiseren
- [ ] Deelnemen aan Erfgoeddag
- [ ] Deelnemen aan Open Monumentendag
- [ ] Activiteiten organiseren in het kader van een jubileumviering
- [ ] Andere, omschrijf kort: _____
- [ ] We ondernamen nog geen acties om ons erfgoed bekend te maken

36. Over welke aspecten van het bekendmaken van het erfgoed van de school bij het brede publiek zou u graag nog advies of ondersteuning krijgen (meerdere antwoorden mogelijk)?

- [ ] Uitgave van brochures
- [ ] Organisatie van publieksactiviteiten (geleide bezoeken, lezingen, deelname aan erfgoedmanifestaties zoals Erfgoeddag of Open Monumentendag, ...)
- [ ] Online aanbieden van informatie
- [ ] Organisatie van tentoonstellingen
- [ ] Organisatie van een jubileumviering
- [ ] Opmaak van subsidiedossiers voor erfgoedprojecten
- [ ] Andere, omschrijf kort: _____
- [ ] Er is geen nood aan advies of ondersteuning

TOT SLOT

TOT SLOT

37. Kent uw school volgende erfgoedorganisaties of -projecten? Had de school er al ooit contact mee?

	Deze organisatie of dit project kennen we	Met deze organisatie of dit project hadden we al contact	Deze organisatie of dit project kennen we niet
Liberas	○	○	○
KADOC-KU Leuven	○	○	○
Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee	○	○	○
FARO	○	○	○
ECRU Erfgoed (indien uw school in de Limburgse mijnstreek ligt)	○	○	○
Erfgoedcel Gent (STAM) (indien uw school in Gent ligt)	○	○	○
Slimerfgoed.be (online platform over schoolerfgoed)	○	○	○
Buurten met erfgoed	○	○	○
Erfgoedweek (met o.a. Erfgoedklasbakken)	○	○	○

	Deze organisatie of dit project kennen we	Met deze organisatie of dit project hadden we al contact	Deze organisatie of dit project kennen we niet
Erfgoedwijs.be	○	○	○
Het Archief voor Onderwijs	○	○	○
De lokale heemkring in de stad of gemeente waar de school gevestigd is	○	○	○

Wij respecteren uw privacy. Door volgend onderdeel van de bevraging in te vullen, stemt u in met onze privacyverklaring. Indien u dit niet wenst, dan kan u dit onderdeel overslaan. Uw antwoorden zullen dan anoniem verwerkt worden. Wij kunnen u dan wel niet verder op de hoogte houden.

38. Uw persoonsgegevens

...

Naam	
Voornaam	
Telefoonnummer	
E-mailadres	

...

Functie of rol binnen de school

39. Wenst u op de hoogte gehouden te worden van de resultaten van deze bevraging? (Indien ja, vul dan bij vraag 38 minstens uw e-mailadres in)

- ○ Ja
- ○ Neen

40. Wenst u een of meerdere van onze digitale nieuwsbrieven te ontvangen (meerdere antwoorden mogelijk)? (Indien ja, vul dan bij vraag 38 minstens uw e-mailadres in)

- ☐ Ja, de nieuwsbrief van Liberas
- ☐ Ja, de nieuwsbrief van KADOC-KU Leuven
- ☐ Ja, de nieuwsbrief van Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee
- ☐ Ja, de nieuwsbrief van FARO
- ☐ Ja, de nieuwsbrief van ECRU Erfgoed
- ☐ Neen

41. Heeft u nog opmerkingen, vragen, suggesties?

Powered by Qualtrics